

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Numer 1/2018

AKTUALNOŚCI

MAŁOPOLSKI TELE-ANIOŁ JUŻ DZIAŁA!

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

„OKNO NA ŚWIAT” - SZEROKIE MOŻLIWOŚCI

Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

**MAŁOPOLSKA NIANIA WSPARCIEM RODZINY
W POWROCIE DO AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ**

es.O.es

Publikacja powstała w ramach projektu „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej”

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

www.es.malopolska.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska - Redaktor naczelny

Rafał Barański

Iwona Hirsch-Chojnacka

Okładka i skład:

BEZobaw Agencja Reklamowa

ul. Powstańców 25A, 31-422 Kraków

e-mail: biuro@bezobaw.pl

www.bezobaw.pl

ISSN 978-83-60242-85-8

Nakład: 500 egz.

Druk:

Przedsiębiorstwo Poligraficzno-Usługowe MULTIGRAF s.c. Rafał Ellert, Jarosław Tomczuk

ul. Bielicka 76C

85-135 Bydgoszcz

e-mail: multigraf1972@wp.pl

Wydawnictwo współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki ekonomii społecznej z Państwa terenów.

es.O.es

SPIS TREŚCI

■ WSTĘP	2
■ AKTUALNOŚCI	3
O kreowaniu efektywnego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami z udziałem małopolskich WTZ, ZAZ oraz samorządów	3
Różne wymiary współpracy, współpraca w różnych wymiarach	7
Małopolski Tele-Anioł już działa!	8
■ SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ	10
„Okno na świat” - szerokie możliwości.....	10
Jardins de Cocagne jako przykład gospodarstwa opiekuńczego	14
5 osób, 5 temperamentów, mnóstwo pomysłów, dziesiątki przedsięwzięć	17
■ Z POLITYKI SPOŁECZNEJ	19
O kolejnych dotacjach dla placówek wsparcia dziennego i małopolskich rekomendacjach do ich prowadzenia	19
Tarnów uruchamia nowe placówki dla dzieci ze środków regionalnego programu operacyjnego Województwa Małopolskiego	21
Współczesne podwórka, czyli o placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez Stowarzyszenie SIEMACHA	24
Małopolska niania wsparciem rodziny w powrocie do aktywności zawodowej	28

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Samorząd województwa od lat traktuje ekonomię społeczną jako niezwykle ważną inwestycję w przyszłość Małopolan. Dlatego wspieramy, między innymi, rozwój firm społecznych, dzięki którym - w ciągu zaledwie ostatnich dwóch lat - udało się pomóc ponad 300 osobom. To mieszkańcy, którym z różnych względów groziło wykluczenie społeczne. Dziś pracują w stabilnych przedsiębiorstwach społecznych, które oferują im nie tylko zupełnie nową jakość życia, ale dają też możliwość ponownej integracji w społeczeństwie.

W regionie powstają kolejne miejsca pomagające takim osobom. W najbliższych latach, dzięki wsparciu finansowemu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020, w Małopolsce powstanie co najmniej 600 kolejnych miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. To jednak nie wszystko - wyciągamy także pomocną dłoń do wielu małopolskich rodzin, które korzystają z działających w całym regionie placówek wsparcia dziennego.

Wszystkie te działania mają ogromną wartość z jeszcze jednego powodu - tworzą one warunki do angażowania podmiotów obywatelskich w świadczenie usług dla mieszkańców. To świetna możliwość rozwoju ekonomii opartej na zaufaniu, która - jak widać na przykładzie Małopolski - nie tylko jest możliwa, ale też niesie za sobą korzyści dla nas wszystkich.

Jacek Krupa

Marszałek Województwa Małopolskiego

MAŁOPOLSKA

Szanowni Państwo,

Prezentujemy Państwu kolejny numer naszego kwartalnika, który poświęciliśmy tematyce wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem roli placówek wsparcia dziennego. Opracowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie model prowadzenia tego typu placówek, zarówno opiekuńczych jak i specjalistycznych, wyraża rekomendacje względem sposobu organizowania i prowadzenia pracy z rodziną, która może być rozwijana z wykorzystaniem środków europejskich. Przed nami kolejny konkurs w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na upowszechnienie oferty placówek wsparcia dziennego. Co ważne, daje on możliwość sfinansowania oferty skierowanej do wszystkich dzieci, zarówno wychowujących się w rodzinach doświadczających trudności w codziennym funkcjonowaniu jak i tych spoza kręgu wykluczenia społecznego. Dobre praktyki, spostrzeżenia praktyków już realizujących podobne działania znajdą Państwo wewnątrz numeru.

Zwiększenie dostępu do usług społecznych jest kluczowym wyzwaniem dla polityki społecznej w nadchodzących latach. Oprócz placówek wsparcia dziennego (wedle naszych założeń w każdej gminie powinna funkcjonować przynajmniej jedna taka instytucja) ważne jest szukanie rozwiązań dla zapewnienia opieki dla osób niesamodzielnych. Jednym z pomysłów jest idea gospodarstwa opiekuńczego, dobrze znana w Europie, w Polsce szukająca formalnego modelu funkcjonowania i źródeł finansowania. Z pewnością dużą rolę do odegrania w tworzeniu profesjonalnych miejsc opieki mają samorządy we współpracy z podmiotami ekonomii społecznej. Wykorzystanie potencjału do współdziałania przedstawicieli różnych sektorów jest ciągłym wyzwaniem dla zwiększenia zasięgu działania placówek opiekuńczych. Mam nadzieję, że zaprezentowane w tym numerze „es’o’es” przykłady zainspirują Państwa do działania.

Wioletta Wilimska

Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

ROPS
KRAKÓW

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

AKTUALNOŚCI

O KREOWANIU EFEKTYWNEGO SYSTEMU WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI Z UDZIAŁEM MAŁOPOLSKICH WTZ, ZAZ ORAZ SAMORZĄDÓW

Samorząd Województwa Małopolskiego prowadzi od kilku lat aktywnie działania, których zadaniem jest wsparcie podmiotów reintegracyjnych w realizacji ich celów statutowych poprzez integrację i rozwój kontaktów w ramach tego środowiska. Obejmują one między innymi działania diagnozujące potrzeby sektora ekonomii społecznej, spotkania sieciujące i wizyty studyjne pokazujące dobre praktyki aktywności na rzecz osób niepełnosprawnych, a także pracę z samorządami lokalnymi, której celem jest pokazanie, w jaki sposób można efektywnie budować i realizować wsparcie we współpracy z podmiotami ekonomii społecznej. Przykładem tego działania jest konferencja pt. „Lokalny system wsparcia osób niepełnosprawnych w świetle nowych rozwiązań legislacyjnych” - druga po ubiegłorocznej regionalna konferencja organizowana przez ROPS w Krakowie dedykowana małopolskim warsztatom terapii zajęciowej i zakładom aktywności zawodowej.

Realizowane w ciągu ostatnich miesięcy przez administrację rządową zmiany zarówno w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych jak i w sektorze ekonomii społecznej w jeszcze większym stopniu sytuują podmioty reintegracyjne i przedsiębiorstwa społeczne w roli niezbędnego elementu w procesie włączenia społecznego osób niepełnosprawnych oraz otwierają nowe pola do współdziałania dla szeroko pojętych partnerstw na rzecz włączenia społecznego i aktywizacji zawodowej osób dotkniętych niepełnosprawnością. W tym kontekście niezwykle istotne stają się działania animujące współpracę sektora ekonomii

socjalnej i instytucji samorządowych oraz upowszechniające dobre praktyki istniejące w tym zakresie. Taki właśnie cel przyświecał organizatorom wspomnianej konferencji, która

odbyła się w dn. 17-18 kwietnia 2018 r. w Auli św. Szymona, ul. Bernardyńska 2 w Krakowie, skupiając **blisko 100 osób** - przedstawicieli małopolskich podmiotów reintegracyjnych, przedsiębiorstw społecznych oraz instytucji administracji publicznej, w tym samorządowej.

Spotkanie otworzyła **Wioletta Wilimska, Dyrektor ROPS w Krakowie**, przedstawiając dotychczasowe działania ROPS dedykowane podmiotom reintegracyjnym oraz zapraszając uczestników konferencji do czynnego udziału w dyskusji. Następnie głos zabrała **Agnieszka Ścigaj, Poseł na Sejm RP** - gość honorowy konferencji - prezentując najważniejsze zmiany systemowe proponowane w ramach nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Pierwszy dzień spotkania poświęcony został zagadnieniu wykorzystania przez JST w planowaniu i realizacji wsparcia osób

niepełnoprawnych na poziomie lokalnym instrumentów ekonomii społecznej i mechanizmów społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Wykład wprowadzający wygłosił prof. Mirosław Grewiński, który zwrócił uwagę na szeroki kontekst czynników, jakie powinny być brane pod uwagę w toku programowania systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Następnie uczestnicy konferencji mieli okazję zapoznać się z zasadami stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych - ważnego instrumentu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej dostępnego dla samorządów lokalnych. Prezentację na ten temat przedstawiła Katarzyna Ołdak-Buławowska z Urzędu Zamówień Publicznych. Kolejnym punktem programu był panel dyskusyjny promujący dobre praktyki współpracy podmiotów reintegracyjnych z samorządami, w którym udział wzięły przedstawicielki PES aktywnie współpracujących z JST: Mirosława Bedryło, kierownik WTZ w Bielance, Karolina Ledzińska, Prezes Spółdzielni Socjalnej „Opoka” w Kluczach, Barbara Miąsko, Prezes Spółdzielni Socjalnej „Przystań” w Raciechowicach oraz Ewa Tutaj, kierownik ZAZ „Słoneczne Wzgórze” w Tarnowie. Pierwszy dzień konferencji zamknęło spotkanie

Forum WTZ „Małopolska” - oddolnej inicjatywy sieciującej warsztaty terapii zajęciowej, poświęcony kierunkom rozwoju tego forum.

Drugi dzień konferencji skupiał się na problematyce rozwoju współpracy samorządu, warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej oraz przedsiębiorstw społecznych w kontekście zachodzących obecnie zmian systemowych. Szczegóły wdrażanych przez władze centralne reform w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych przedstawił Mirosław Przewoźnik - Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. Następnie uczestnicy spotkania mieli okazję do wyrażenia swych wątpliwości oraz dyskusji w tym obszarze. Kolejnym punktem programu była prezentacja Przemysława Piechockiego, reprezentującego Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej, dotycząca nowych obszarów i instrumentów współpracy w ramach partnerstw międzysektorowych na poziomie lokalnym. Konferencję zamknęła dyskusja panelowa promująca dobre praktyki współpracy międzysektorowej z udziałem przedstawicielki Małopolskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej Agnieszki Sroki,

Urszuli Potoniec-Mędoń ze Stowarzyszenia Rodziców Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w Gostwicy oraz Marty Śliwińskiej - przedstawicielki Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko” w Krakowie.

Niezbędnymi elementami reformy systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami w świetle głosów małopolskiego środowiska WTZ i ZAZ oraz przedstawicieli samorządów obecnych podczas konferencji „Lokalny system wsparcia osób niepełnosprawnych w świetle nowych rozwiązań legislacyjnych” winny być:

- zmiany dotyczące orzecznictwa w zakresie kryteriów, decydujących o skierowaniu do terapii zajęciowej,
- zwiększenie liczby ośrodków wsparcia i ŚDS wyspecjalizowanych w opiece nad osobami dotkniętymi znacznym stopniem niepełnosprawności),
- zróżnicowanie finansowania uczestnictwa we wsparciu w ośrodku wsparcia, ŚDS i WTZ (wg kryterium: stopień niepełnosprawności),
- zwiększenie poziomu finansowania WTZ,
- utworzenie narzędzi umożliwiających adekwatną do potrzeb rotację odbiorców wsparcia WTZ i ŚDS oraz WTZ-ZAZ.

Konferencja pt. „Lokalny system wsparcia osób niepełnosprawnych w świetle nowych rozwiązań legislacyjnych” była elementem projektu pn. „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej” realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w ramach RPO WM 2014-2020.

REALIZOWANE ORAZ PLANOWANE ZMIANY LEGISLACYJNE W OBSZARZE WSPARCIA ON, ISTOTNE W KONTEKŚCIE DZIAŁALNOŚCI WTZ I ZAZ

I. Zmiany wprowadzane w rządowym projekcie zmiany ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (19.01.2018 r. projekt wpłynął do Sejmu, obecnie trwają prace w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny), obejmują przede wszystkim:

- włączenie do katalogu podstawowych form aktywności wspomagających proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych uczestnictwa w zajęciach klubowych.
- Zajęcia klubowe mają obejmować aktywne formy wspierania osób niepełnosprawnych w podjęciu lub utrzymaniu zatrudnienia w wymiarze min. 5 godzin miesięcznie. Osoby, które uczestniczyły w WTZ i opuściły go z myślą o podjęciu zatrudnienia oraz

osoby znajdujące się na prowadzonej przez dany WTZ liście oczekujących na przyjęcie do warsztatu będą miały możliwość uczestniczenia w dodatkowej zorganizowanej formie rehabilitacji, której zakres i organizację określać będą poszczególne warsztaty. Osoby niepełnosprawne będą mogły korzystać z tego typu wsparcia bez względu na utratę lub zmianę zatrudnienia. WTZ, który będzie chciał wdrożyć zajęcia klubowe w swym podmiocie, będzie mógł ubiegać się o ich dofinansowanie w ramach dedykowanego programu PFRON. (art. 10g i art. 10h) W/w zapisy stanowią rozwinięcie i doprecyzowanie punktu 3.3. Programu „Za życiem”, który zapowiadał powołanie klubów rehabilitacji przy WTZ.

- wprowadzenie okresu przejściowego funkcjonowania uczestnika w WTZ.

Rada programowa dokonuje pierwszej kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w zakresie, o którym mowa

w ust. 5, nie wcześniej niż przed upływem 3 miesięcy i nie później niż po upływie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia terapii w warsztacie. (art. 10a ust. 6)

- uzależnienie tworzenia nowych placówek WTZ od potrzeb lokalnego systemu wsparcia, komplementarności tego systemu oraz liczby osób posiadających wskazanie do uczestnictwa w WTZ, których zgłoszenie do uczestnictwa w WTZ zostało zatwierdzone (art. 10b ust 2c)

- obowiązek prowadzenia przez WTZ listy oczekujących na przyjęcie do warsztatu.

Podmiot prowadzący warsztat prowadzi listę osób niepełnosprawnych, których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w warsztacie (art. 10f ust. 2a)

- możliwość powrotu do WTZ byłych uczestników, którzy opuścili warsztat w celu podjęcia zatrudnienia.

W przypadku utraty tego zatrudnienia i ponownego zgłoszenia się do WTZ w terminie 90 dni od dnia opuszczenia warsztatu uczestnik WTZ wpisany ma być na listę oczekujących z prawem pierwszeństwa powrotu do warsztatu (art. 10f ust. 2b).

- możliwość powołania Rady Społecznej w WTZ, której celem jest wspieranie warsztatu w realizacji działalności statutowej.

W warsztacie może działać Rada Społeczna, w skład której wchodzi przedstawiciele: 1) samorządu powiatowego; 2) pracodawców; 3) organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych; 4)

rodziców i opiekunów uczestników warsztatu; 5) uczestników warsztatu (art. 10aa)

- wprowadzenie zasady „incompatibilitas”.

Osoby pełniące funkcje zarządcze w podmiocie prowadzącym warsztat nie mogą być zatrudnione w warsztacie, z wyjątkiem stanowiska osoby nim kierującej. (art. 10ab)

II. Zmiany wprowadzone w ustawie o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. 2017, poz. 2494 t. 1), które weszły w życie 31.03.2018 r. obejmują przede wszystkim:

- możliwość realizacji praktyk zawodowych przez uczestników warsztatów terapii zajęciowej w spółdzielniach socjalnych.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 777, 935 i 1428) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 10a po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu: „3a. Na podstawie indywidualnego programu

rehabilitacji uczestnik warsztatu może brać udział w nieodpłatnych praktykach zawodowych u pracodawcy, w tym w spółdzielni socjalnej, w wymiarze do 15 godzin tygodniowo, przez okres do 3 miesięcy, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy. 3b. W praktykach zawodowych, o których mowa w ust. 3a, nie może brać udziału jednocześnie więcej niż 50% liczby uczestników jednego warsztatu.” (art. 3)

- możliwość tworzenia konsorcjów spółdzielni socjalnych z udziałem podmiotów reintegracyjnych.

Spółdzielnie socjalne mogą tworzyć konsorcjum spółdzielcze w formie umowy w celu:

- zwiększenia potencjału ekonomicznego i społecznego zrzeszonych spółdzielni socjalnych,
- wspólnego organizowania sieci produkcji, handlu lub usług,
- organizowania wspólnej promocji działań spółdzielczych lub ekonomicznych,
- promocji wspólnego znaku towarowego.

Konsorcjum spółdzielcze może ubiegać się o udzielenie zamówienia na zasadzie wspólnego występowania w zamówieniach publicznych oraz zapytaniach ofertowych, do których nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.

- ułatwioną formułę tworzenia spółdzielni socjalnych przez osoby z niepełnosprawnościami.

70% ogólnej liczby założycieli mogą stanowić osoby nie podlegające wykluczeniu społecznemu w przypadku gdy spółdzielnię socjalną zakładają osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 4, ust. 2, pkt b).

Anna Rychły-Mierzwa

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

RÓŻNE WYMIARY WSPÓŁPRACY, WSPÓŁPRACA W RÓŻNYCH WYMIARACH

Kooperacje 3D - model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin.

Projekt „**KOOPERACJE 3D - model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin**” realizowany jest w formule partnerskiej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Katowicach, Opolu i Łodzi w ramach Programu

małopolskiego, śląskiego, opolskiego i łódzkiego, w tym 5 gmin i 5 powiatów z terenu Małopolski. Wypracowywany model obejmował będzie poziom współpracy międzyinstytucjonalnej, współpracy między pracownikiem socjalnym a pracownikami innych insty-

Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, II Oś Priorytetowa - Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5 - Skuteczna pomoc społeczna.

Celem projektu jest zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. Cel główny zostanie osiągnięty przez wypracowanie i testowanie modelu kooperacji w 30 gminach (powyżej 20 tys. mieszkańców) i 20 powiatach na terenie 4 województw:

tuacji oraz między pracownikiem socjalnym a klientem.

Wsparcie w ramach projektu kierowane jest do podmiotów polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa, w szczególności: instytucji pomocy i integracji społecznej, rynku pracy, systemu oświaty, jednostek systemu ochrony zdrowia, sądownictwa, policji. Ponadto, w każdej z gmin wsparciem zgodnym z założeniami wypracowanego w ramach projektu modelu objętych zostanie od 5 do 10 osób/rodzin.

W ramach projektu planowane jest również wsparcie edukacyjne kadr

systemu pomocy i integracji społecznej oraz podmiotów innych polityk sektorowych, w szczególności realizacja konferencji edukacyjnych, szkoleń i warsztatów, spotkań konsultacyjnych i edukacyjnych, coachingu dla pracowników socjalnych oraz wsparcia animatora - moderatora w zawiązywaniu i funkcjonowaniu partnerskich zespołów kooperacyjnych.

Efektem finalnym działań podejmowanych w ramach projektu będzie wypracowanie rekomendacji w zakresie wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin z uwzględnieniem specyfiki miast pow. 20 tys. mieszkańców, które zostaną włączone do księgi rekomendacyjnej stanowiącej podsumowanie prac realizowanych przez zespoły projektowe wypracowujące modele kooperacji w 3 makroregionach w Polsce.

Okres realizacji projektu: 1.04.018 r. - 31.03.2021 r.

Wartość projektu: 9 966 995,50 zł, w tym 8 400 183,80 zł, tj. 84,28% z Europejskiego Funduszu Społecznego

Chcesz być na bieżąco z informacjami na temat projektu? Odwiedź naszą stronę internetową: www.rops.krakow.pl, zakładka: KOOPERACJE 3D.

Justyna Mańka

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

MAŁOPOLSKI TELE-ANIOŁ JUŻ DZIAŁA!

Województwo Małopolskie wspiera osoby, które z powodów zdrowotnych, niepełnosprawności lub podeszłego wieku nie są w pełni samodzielne. Z myślą o nich powstał i zaczyna funkcjonować projekt Małopolski Tele-Anioł.

Tele-Anioł to z jednej strony zastosowanie najnowszych rozwiązań technologicznych, a z drugiej wsparcie tysięcy osób, które ze względu na wiek, stan zdrowia czy niepełnosprawność najbardziej potrzebują pomocy. Całkowity koszt realizacji projektu to ponad **38 mln zł**, z czego blisko **32,5 mln zł stanowią środki unijne**

Małopolskiego już teraz myśli o rozwiązaniach, które pomogą zaspokajać potrzeby osób niesamodzielnych.

- Zorganizowanie systemu opieki z wykorzystaniem nowoczesnych technologii umożliwi Małopolanom, którzy z różnych powodów nie są samodzielnymi, jak najdłuższe pozostanie w swoim domu. A warto podkreślić, że takich osób przybywa.

pozyskane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020**. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Caritas Diecezji Kieleckiej oraz Stowarzyszeniem Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego z Suchej Beskidzkiej.

Obserwując obecne tendencje i to jak szybko starzeje się społeczeństwo, Samorząd Województwa

Polacy żyją coraz dłużej, a nikt nie chce porzucić swojego najbliższego otoczenia by przenieść się do ośrodków opieki. To w pełni zrozumiałe, dlatego właśnie z myślą o takich osobach powstał ten projekt - tłumaczy Wojciech Kozak, wicemarszałek województwa.

PRZYCIŚK, KTÓRY RATUJE ŻYCIE

Zastosowane w projekcie *Małopolski Tele-Anioł* rozwiązania techniczne

pozwalają na wezwanie pomocy w każdych okolicznościach - niezależnie od tego czy potrzebna jest pomoc medyczna, zagrożone jest bezpieczeństwo czy po prostu jest potrzebne wsparcie. Najważniejszym elementem projektu jest **Centrum Teleopieki**. Dzięki jego uruchomieniu z **usług teleopiekuńczych będzie mogło skorzystać 10 000 uczestników**. Zostaną oni wyposażeni bezpłatnie w opaski bezpieczeństwa z kartą SIM. Urządzenie będzie posiadać specjalny przycisk SOS - wystarczy go nacisnąć, żeby w szybki sposób skontaktować się ratownikiem medycznym, który po odebraniu zgłoszenia oceni stopień zagrożenia i udzieli odpowiedniej pomocy lub wsparcia, łącznie z wezwaniem pogotowia ratunkowego. Wykwalifikowana kadra ratowników medycznych zatrudniona w centrum dostępna będzie przez 24 godziny, 7 dni w tygodniu. Dodatkowo od poniedziałku do piątku przez 12 godzin dziennie uczestnicy projektu będą mogli skorzystać z pomocy psychologów i asystentów. Do Centrum Teleopieki uczestnicy projektu będą mogli także zadzwonić by uzyskać pomoc w codziennych sprawach oraz informację np. o przysługujących świadczeniach socjalnych, możliwych formach pomocy społecznej, dostępnych formach aktywizacji społeczno-ruchowej i kulturalnej w najbliższej okolicy lub po prostu - żeby się poradzić, zwierzyć z problemów czy porozmawiać.

POMOC NA WYCIĄgniĘCIĘ RĘKI.

Przez cały okres trwania *Małopolskiego Tele-Anioła* przewidziano również, że część z uczestników - ok. 3,2 tysiąca osób (w zależności od potrzeb i stopnia niesamodzielności) - będzie miała

możliwość skorzystania ze **specjalnych usług opiekuńczych, które będą świadczone w ich domu - zarówno przez fachowców, jak i w ramach pomocy sąsiedzkiej**. Każda z tych osób otrzyma pomoc specjalnie dostosowaną do swoich potrzeb. Dostępne w ramach projektu usługi opiekuńcze (także sąsiedzkie) mogą być świadczone nawet przez okres 12 miesięcy, w wymiarze (średnio) 20 godzin dla osoby na miesiąc.

- Za kilka lat teleopieka stanie się powszechnym rozwiązaniem ułatwiającym opiekę nad osobami niesamodzielnymi, jednak już teraz Województwo Małopolskie, jako pionier innowacyjnych rozwiązań w sferze społecznej, chce przetestować nowoczesne rozwiązania w pilotażowym projekcie pn. „Małopolski Tele-Anioł” wśród 10 000 mieszkańców, licząc że zebrane doświadczenie przyniesie pozytywne rozwiązania w przyszłości a już teraz będzie wsparciem dla osób niesamodzielnych i ich opiekunów - dodaje wicemarszałek Wojciech Kozak.

Z jakiego wsparcia będzie można skorzystać? *Małopolski Tele-Anioł* to nie tylko pomoc w zabiegach higienicznych, ale także wsparcie w codziennych obowiązkach - zakupach, przygotowaniu posiłków, drobnych porządkach, załatwieniu urzędowych formalności czy dotarciu na wizytę u lekarza, dzięki nieocenionej pomocy sąsiedzkiej. Czasem może być potrzebna tylko krótka rozmowa czy zwyczajny spacer, tak potrzebny osobom samotnym, na który samodzielnie nigdy by się nie wybrały. Sąsiedzkie usługi opiekuńcze to rozwiązanie, dzięki któremu osoby niesamodzielne mogą korzystać

z pomocy świadczonej przez osoby, które mieszkają blisko.

REKRUTACJA JUŻ WYSTARTOWAŁA

Pierwsi Małopolanie będą mogli przetestować usługi Małopolskiego Tele-Anioła już w maju. Rekrutacja prowadzona będzie w sposób ciągły, w dwóch turach podzielonych na dwutygodniowe cykle rekrutacyjne. **W kwietniu rozpoczyna się pierwsza tura rekrutacji uczestników do projektu, która potrwa do 31 października 2018 roku lub do wyczerpania miejsc**. W ciągu najbliższych miesięcy opaski trafią do 5 000 niesamodzielnych osób z całego regionu.

KTO MOŻE WZIĄĆ UDZIAŁ W PROJEKCIE?

■ **Osoby, które mieszkają na terenie województwa małopolskiego i są niesamodzielne**, ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagającą

opieki lub wsparcia w związku z nie- możliwością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego (np. przygotowywanie i spożywanie posiłków, sprzątanie, poruszanie się, wychodzenie z domu, ubieranie i rozbieranie, higiena osobista, itp.).

■ **Osoby z grupy preferowanej do objęcia wsparciem** (tj. osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub osobę w rodzinie), o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

■ osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;

■ osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;

■ osoby z niepełnosprawnością sprzężoną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi;

■ osoby lub rodziny korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa będą włączane do projektu w pierwszej kolejności;

■ pierwszeństwo udziału w projekcie będą miały także osoby, które nie korzystają z pomocy w ramach istniejącego systemu pomocy społecznej.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad rekrutacji i uczestnictwa w projekcie są dostępne na stronie internetowej www.malopolska.pl/teleaniol

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

„OKNO NA ŚWIAT” - SZEROKIE MOŻLIWOŚCI

W urokliwym otoczeniu gór Beskidu Wyspowego, w miejscowości Słopnice (powiat limanowski), mieści się „Kraina Radości”, punkt opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 prowadzony przez „Okno Na Świat” spółdzielnię socjalną. To spółdzielnia osób prawnych, założona przez Fundację KTO Kultura - Troska - Otwartość i gminę Słopnice. Prezesem spółdzielni jest Elżbieta Banach, która z zapałem i dużym zaangażowaniem kieruje przedsiębiorstwem społecznym. Zgodziła się udzielić nam krótkiego wywiadu.

„Okno Na Świat” spółdzielnia socjalna funkcjonuje od 2014 roku, czyli od 4 lat. Skąd pomysł na założenie spółdzielni? Jakie były jej początki?

Elżbieta Banach: Celem powołania spółdzielni była potrzeba stworzenia miejsc pracy oraz aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet na terenie gminy Słopnice. Spółdzielnię założyły dwa podmioty prawne: Fundacja KTO i gmina Słopnice. Fundacja KTO działa na rzecz lokalnej społeczności. Realizuje różnorodne programy i projekty aktywizujące. Fundacja była pomysłodawcą powstania spółdzielni i zwróciła się

do gminy z prośbą o współpracę w jej powołaniu. Dostaliśmy dofinansowanie na utworzenie spółdzielni. Były to środki z Europejskiego Funduszu Społecznego. Korzystaliśmy ze wsparcia Małopolskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, a dokładniej Agencji Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A. w Chrzanowie. Planowaliśmy zatrudnić 7 bezrobotnych kobiet. Na wszystkie te osoby udało się uzyskać dofinansowanie. Łącznie otrzymaliśmy ok. 180 tys. zł. Po sześciu miesiącach od powołania przedsiębiorstwa pojawiła się możliwość otrzymania dodatkowego wsparcia z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie.

Otrzymaliśmy dofinansowanie na rozwój spółdzielni i stworzenie dwóch dodatkowych miejsc pracy.

Czy gmina Słopnice borykała się z problemem szczególnego bezrobocia wśród kobiet?

Tak. Słopnice są taką miejscowością, z której mężczyźni często wyjeżdżają za granicę w poszukiwaniu pracy, a kobiety zostają w domu z dziećmi.

Kobiety te nie pracują, zajmują się domem...

Nie pracują, bo pogodzenie pracy z opieką nad dziećmi podczas gdy mąż jest wiele tygodni poza domem, jest trudne. Poza tym, pracodawcy niechętnie zgadzają się na elastyczne godziny pracy i stwarzanie stanowiska „pod daną osobę”. Głównym pomysłem było więc zatrudnienie kobiet z lokalnej społeczności i umożliwienie im wyjścia z bezrobocia, zaś młodym matkom umożliwienie powrotu do aktywności zawodowej.

Osoby zatrudnione w spółdzielni to tylko mieszkanki Słopnic?

Głównie tak, choć zdarzyło się, że w naszej spółdzielni pracowały osoby spoza Słopnic. Pracowała u nas np. jako dzienny opiekun młoda mama, z sąsiedniej miejscowości, której dziecko jednocześnie korzystało z punktu opieki.

Model dużej rodziny jest tu niezwykle rozwinięty. Istnieje więc zapotrzebowanie na usługi

opiekuńcze adresowane do dzieci. „Kraina Radości” to przedszkole, żłobek?

Ani przedszkole, ani żłobek. Działamy na zasadzie instytucji dziennego opiekuna, która jest chyba pierwszą i jedyną taką formą opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w powiecie limanowskim. Jest to forma opieki dostosowana do możliwości i potrzeb lokalnie występujących na terenie Gminy Słopnice.

Czym Państwa placówka różni się od typowego przedszkola czy żłobka?

Po pierwsze, nie jesteśmy placówką oświatową. Wymogi lokalowe są całkiem inne, niż np. w żłobkach. Opiekę nad dziećmi sprawują wykwalifikowani opiekunowie dzienni wpisani do rejestru opiekunów dziennych prowadzonego przez Wójta Gminy. Ustawa w oparciu o którą działamy nakłada m.in. wymóg sprawowania opieki przez jednego dziennego opiekuna „nad maksymalnie pięciorgiem dziećmi, a w przypadku gdy w grupie znajduje się dziecko, które nie ukończyło pierwszego roku życia, jest niepełnosprawne lub wymaga szczególnej opieki, maksymalnie nad trojgiem dzieci”.

Jak działa placówka?

Działa w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat trzech.

Z opieki w „Krainie Radości” korzysta obecnie 15-dzieci w wieku do lat 3. Opiekę nad dziećmi sprawuje aktualnie 4 opiekunów dziennych zatrudnionych na umowę o pracę. Punkt opieki czynny jest przez 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7:00 - 17:00. Placówka zapewnia fachową opiekę, zajęcia

ogólnorozwojowe, zabawy rozwijające motorykę i wyobraźnię dzieci oraz wypoczynek. Rodzice ponoszą odpowiedzialność za pobyt i żywienia dzieci.

Spółdzielnia korzysta z Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+”, otrzymuje także dotację celową z budżetu gminy na każde dziecko objęte opieką przez opiekuna dziennego.

Ile wynosi koszt pobytu w placówce?

Czesne wynosi 500 zł miesięcznie z dotacjami, bez żywienia. Posiłki w większości przynoszą sobie rodzice, a ci którzy nie przynoszą, korzystają z cateringu. Wtedy koszt całodziennego żywienia wynosi 7,50 zł.

Jak Pani znalazła się w spółdzielni?

Wcześniej działałam w Fundacji KTO jako wolontariusz.

Można więc powiedzieć, że przeszła Pani drogę od wolontariusza do prezesa.

Tak (śmiech), można tak powiedzieć.

Dlaczego akurat zdecydowaliście się Państwo na założenie spółdzielni socjalnej?

Parę lat temu pojawiły się środki na zakładanie spółdzielni socjalnych i to była wtedy najlepsza forma prowadzenia działalności gospodarczej. Poza tym, na terenie powiatu funkcjonowała tylko jedna spółdzielnia socjalna. Potem powstała nasza.

Czy łatwo się prowadzi tego typu działalność?

Przyznam, że nie jest łatwo. W naszej miejscowości spółdzielnia socjalna była czymś nowym, czymś, czego wcześniej nikt nie znał. Można powiedzieć, że uczyliśmy lokalną społeczność czym jest przedsiębiorstwo społeczne. Za każdym razem musieliśmy podkreślać, że nie jest to instytucja charytatywna, gdzie można otrzymać coś za darmo. Napotykalimy i cały czas napotykamy na różne trudności, borykamy się z problemami, ale dajemy radę. Słopnice to trudny teren na prowadzenie działalności gospodarczej, a prowadzenie usług społecznych jest jeszcze trudniejsze.

Czy w takim razie mieszkańcy gminy przekonali się do Państwa placówki?

Nic tak dobrze nie działa jak tzw. „poczta pantoflowa”. Jeden poleca drugiemu. Początki były bowiem naprawdę trudne. Zaczynaliśmy od trójki dzieci, ale z czasem ta liczba się zwiększyła i placówka stała się bardziej rozpoznawalna. Na sukces placówki wpłynęła też nasza kadra. To osoby odpowiedzialne, zaangażowane w pracę z maluchami.

Jakie są opinie o placówce?

Opinie są dobre. Rodzice chwalą sobie opiekę nad dziećmi i formy zajęć edukacyjno-rozwojowych z nimi prowadzone. Są zadowoleni i polecają nas innym rodzicom. Mówią też, że nie mogą sobie wyobrazić innego, lepszego miejsca, do którego mogliby posyłać swoje pociechy. Są i tacy rodzice, którzy wracają do nas ponownie.

Przyjmujecie też dzieci z niepełnosprawnościami?

Jeszcze nie mieliśmy takiego zapytania, ale jesteśmy otwarci i nikogo nie dyskryminujemy. Nasze drzwi stoją otworem dla każdego dziecka.

Skąd nazwa spółdzielni „Okno Na Świat”?

Wymyślili ją założyciele spółdzielni, czyli Fundacja KTO i gmina Słupnice. Mi ta nazwa kojarzy się z „szerokimi możliwościami”. Nawet w PKD mamy wpisanych kilkadziesiąt różnych działalności, żeby się nie ograniczać. Jednak podstawowym typem usług są usługi opiekuńcze.

No właśnie, oprócz opieki nad dziećmi, oferujecie także usługi opiekuńcze nad osobami starszymi. Jak to wygląda?

Na moment obecny zatrudniamy dwóch opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych, odpowiednio przeszkolonych, posiadających właściwe kwalifikacje. To kobiety, które świadczą usługi na terenie gminy, w domu klienta, do którego dojeżdżają. Realizujemy

ofertę na podstawie konkretnego zlecenia w godzinach, w których akurat potrzebny jest opiekun.

Do zadań naszych opiekunów należy m.in. pomoc w czynnościach dnia codziennego, wspieranie w prowadzeniu gospodarstwa domowego, aktywizowanie podopiecznego w zakresie utrzymania jego samodzielności życiowej i sprawności fizycznej. Koszt takiej usługi to 22 zł za godzinę.

Społeczeństwo się starzeje, a zapotrzebowanie na takie usługi jest ogromne. W gminach działają Ośrodki Pomocy Społecznej, które świadczą usługi opiekuńcze.

GOPS w Słupnicach zleca nam te usługi i częściowo je dofinansowuje. Pomimo

tego faktu, usługi opiekuńcze są bardzo drogie i mało kogo na nie stać. Potrzebne jest nadal duże wsparcie ze strony gmin.

W jaki sposób wspiera Was gmina Słupnice?

Gmina od samego początku bardzo nas wspiera. Uczestniczy w życiu spółdzielni. Przedstawiciele gminy zaglądadają do nas, wykazują zainteresowa-

nie codziennymi sprawami spółdzielni, wysłuchują naszych potrzeb i problemów, pomagają jak tylko mogą. Gmina Słupnice, choć nie ma takiego obowiązku, dofinansowuje pobyt dziecka w naszej placówce. Zleca także usługi, które mogą być wykonane przy wykorzystaniu potencjału spółdzielni.

Czy „Okno Na Świat” spółdzielnia socjalna wpłynęła na rozwój gminy?

„Okno Na Świat” wpływa na aktywizację zawodową jej mieszkańców. Ponadto, współpracuje z różnymi podmiotami lokalnymi, które pomagają w tej aktywizacji. Wielokrotnie słyszeliśmy też z ust Pana Wójta Słupnic, że dobrze promujemy Słupnice.

Otrzymaliście Państwo certyfikat „Zakup prospołeczny”. Co daje w praktyce posługiwanie się takim znakiem?

Posiadanie takiego znaku to informacja dla klienta, że usługi przedsiębiorstwa świadczone są na wysokim poziomie, że jakość tych usług jest wysoka. Warto jest wystąpić o przyznanie takiego znaku, zwłaszcza w spółdzielni socjalnej, która niestety przez długi czas, ze względu na przymiotnik „socjalna”, źle się kojarzyła. Kiedy rozpoczynaliśmy działalność, wiele osób pytało czym jest spółdzielnia i czy można tu otrzymać coś za darmo. Obecnie to się na szczęście zmienia. Spółdzielnia lepiej się kojarzy i ludzie mają o wiele większą wiedzę na jej temat. Co prawda, dla lokalnej społeczności nasza firma to głównie placówka „Kraina Radości”, bo to tu posyłają swoje dzieci. To miejsce wypracowało sobie odrębną markę, która jest dla nich najbardziej rozpoznawalna.

W 2017 roku otrzymaliście Państwo wyróżnienie w konkursie „Małopolski Lider”

Przedsiębiorczości Społecznej”. Czy ta nagroda wpłynęła na promocję spółdzielni?

Takie wyróżnienie to duża przyjemność dla wszystkich pracowników spółdzielni, ale też wpływa na promocję. Widniejemy na stronach internetowych powiatu limanowskiego i gminy Słupnice. Stajemy się dzięki temu bardziej rozpoznawalni.

Jesteście Państwo doświadczoną spółdzielnią. Co moglibyście doradzić zainteresowanym założeniem takiej działalności? Czy warto założyć spółdzielnię socjalną?

Doradzamy głównie poprzez organizowanie wizyt studyjnych, w trakcie których służymy radą, pokazujemy dobre praktyki.

Jeśli chodzi o to czy warto założyć taki podmiot, to jak najbardziej tak. Trzeba jednak liczyć się z tym, że nie jest to łatwy kawałek chleba, szczególnie wówczas, gdy zamierza się realizować usługi o charakterze społecznym. Na terenie wiejskim potrzebny jest solidny partner, który pozwoli zachować

płynność finansową. Takim partnerem okazała się gmina.

Jakie macie Państwo plany na przyszłość?

Rozwój i świadczenie usług na najwyższym poziomie to dla nas priorytet.

Życzę powodzenia w dalszej działalności i dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała Maria Kucińska
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

JARDINS DE COCAGNE JAKO PRZYKŁAD GOSPODARSTWA OPIEKUŃCZEGO

Rolnictwo społeczne i gospodarstwo opiekuńcze

Gospodarstwa opiekuńcze wpisują się w realizację idei rolnictwa społecznego, które nie tylko zaspokaja potrzeby produkcyjno-rynkowe w gospodarstwie rolnym, ale także pozarolnicze (np. kulturowe, gospodarcze czy społeczne) i przyczynia się do poprawy samopoczucia i integracji społecznej osób o szczególnych potrzebach. Oznacza to, że gospodarstwa rolne nie muszą jedynie dostarczać produkty rolne, ale również usługi społeczne.

Gospodarstwo opiekuńcze jest więc inicjatywą łączącą działalność rolniczą z opieką nad osobami potrzebującymi wsparcia. Zasoby gospodarstwa są wykorzystywane do prowadzenia

działań o charakterze terapeutycznym, opiekuńczym i integracyjnym. Dzięki temu mogą być wspierane osoby niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem, osoby starsze czy zależne, którym oferuje się różne formy wsparcia: edukację, aktywizację zawodową, terapię czy usługi opiekuńcze. Głównym celem takich gospodarstw jest aktywizacja ludności na terenach wiejskich i wykorzystanie potencjału jakim dysponują mieszkańcy.

Gospodarstwa opiekuńcze mogą być zarówno instytucjonalne jak i oparte o działalność rodzinną. Są prowadzone przez instytucje sektora publicznego i prywatnego, przedsiębiorstwa,

rodziny, spółdzielnie lub stowarzyszenia. Głównym polem działalności jest produkcja roślin, ale także hodowla zwierząt, przetwórstwo spożywcze czy rybołówstwo. To niewątpliwie źródło utrzymania dla rodzin związanych z rolnictwem i impuls do rozwoju zawodowego, ale także korzyści czysto społeczne, a więc lepsze samopoczucie i zdrowie pracowników gospodarstwa, poczucie bycia potrzebnym. To również świetny sposób na zwiększenie świadomości lokalnej społeczności nt. osób niepełnosprawnych.

Warto podkreślić, że koncepcja rolnictwa społecznego nie narodziła się w ostatnich latach, ale ma długą tradycję sięgającą XIX wieku.

W Polsce idea gospodarstw opiekuńczych staje się coraz bardziej popularna. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie opracowało koncepcję takich gospodarstw, która zakłada, że mogą być one prowadzone w formie dziennego domu pobytu (pomocy), rodzinnego domu pomocy jak też działalności gospodarczej w zakresie placówki zapewniającej całodobową opiekę. Gospodarstwa opiekuńcze w zależności od przybranej formy działalności mogą być finansowane

z programów rządowych i środków europejskich, a jeśli prowadzą działalność gospodarczą w większym stopniu powinny finansować się we własnym zakresie.

Jednym z krajów europejskich posiadających największe doświadczenie w organizowaniu takich form jest Francja.

OGRODY WE FRANCJI

Przykładem gospodarstwa opiekuńczego mogą być ogrody. Ogrody społeczne i robotnicze powstawały we Francji już w XIX wieku. Gospodarstwa takie tworzą najczęściej: przedsiębiorstwa i spółdzielnie socjalne, stowarzyszenia i sieci gospodarstw społecznych, edukacyjnych czy terapeutycznych, rodziny goszczące, prywatne gospodarstwa rolne, instytucje socjalne, placówki wsparcia dziennego, organizacje pozarządowe czy kościelne. Instytucje te zajmują się m.in. integracją społeczno-zawodową, prowadzeniem rodzinnych domów opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych, z chorobą psychiczną, angażują gospodarstwo do sieci dostaw, resocjalizują młodzież sprawiającą trudności wychowawcze, wspierają ofiary przemocy. Z usług gospodarstw opiekuńczych korzystają najczęściej osoby niepełnosprawne, starsze, cierpiące na choroby psychiczne, osoby długotrwale bezrobotne, wypalone zawodowo, ale także poszukujące azylu i imigranci.

LICZBA GOSPODARSTW OPIEKUŃCZYCH WE FRANCJI PRZEKRACZA 2000.

Niezwykle popularną formą gospodarstw opiekuńczych są wspólne lub zbiorowe ogrody – jardins collectif, czyli formy uprawiania roślin, warzyw i owoców skupione w sieciach współpracy. Ogrody to miejsca rodzinnego spędzania czasu (ogrody rodzinne

– jardins familiaux, na wzór rodzinnych ogródków działkowych w Polsce), włączenia społecznego (jardins d'insertion), edukacji dzieci i młodzieży (jardins pédagogiques) czy usług aktywizujących osoby starsze (jardins d'accueil de

personnes âgées). Rolnicy prowadzący takie gospodarstwa to osoby, którymi nie kierują tylko i wyłącznie względy finansowe, to społecznicy, wywodzący się z sektora edukacji, posiadający doświadczenie w pracy socjalnej lub opiekuńczej.

JARDINS DE COCAGNE

W 1991 roku z inicjatywy Jean-Guy Henckel w niewielkiej miejscowości Chalezeule położonej niedaleko miasta Besançon powstał pierwszy ogród opiekuńczy we Francji. Ta nowa jak na owe czasy forma przedsiębiorstwa szybko zyskała zainteresowanie wielu osób w kraju i w konsekwencji, w ciągu kilku lat powstało 50 ogrodów. Aby przyspieszyć ich rozwój, zostały podzielone terytorialnie i w 1999 roku założono sieć pod nazwą „Réseau Cocagne” będącą stowarzyszeniem non-profit. Kierownictwo objął Jean-Guy Henckel.

Wzorowane są na modelu szwajcarskim, do którego dodano jednak wymiar społeczny. W 1994 roku opracowano Statut Jardins de Cocagne, wspólny dla całej sieci ogrodów, pozostawiający

margines swobody działania poszczególnym ogrodom, które różnie funkcjonują w zależności od lokalizacji i realiów. Ogrody Cocagne mają status stowarzyszenia. Załogę tworzą wykwalifikowani pracownicy, ale ważne jest również

zaangażowanie wolontariuszy. Każdy zainteresowany może przystąpić do sieci ogrodów i stać się członkiem stowarzyszenia.

Ogrody miały funkcjonować na zasadzie „szybka dostawa do klienta”, który jest jednocześnie członkiem stowarzyszenia, realizować ideę włączenia społecznego przez pracę osób wymagających wsparcia oraz promować rolnictwo ekologiczne.

Roczny obrót jednego Ogródu to 101 tys. €. Środki te pochodzą ze sprzedaży warzyw, z takich form działalności jak kształcenie środowiskowe czy przetwórstwo, a także ze składek użytkowników-konsumentów. Średnio w budżecie globalnym 24% stanowią przychody własne pochodzące ze sprzedaży koszyków i innych produktów oraz wkładu konsumentów. 50% pochodzi z częściowego dofinansowania przez Państwo z ujednoliconych umów integracyjnych, 26% z dotacji samorządów terytorialnych na rzecz misji społecznej (rad regionalnych, departamentalnych, Mutualité Sociale Agricole (MSA – Wzajemne Społeczne Stowarzyszenie

Rolne), Association de gestion du fonds pour l'insertion professionnelle des personnes handicapées (AGEFIP – Stowarzyszenie Zarządzające Funduszem na rzecz Integracji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych), europejskich (Europejski Fundusz Społeczny) oraz innych partnerów finansowych.

POTRZEBUJESZ WARZYW? ONI POTRZEBUJĄ PRACY. RAZEM UPRAWIAMY SOLIDARNOŚĆ! TO HASŁO, KTÓRE PRZYŚWIECA OGRODOM COCAGNE.

Głównym celem sieci ogrodów jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej czy życiowej, poprzez organiczną produkcję rolną oraz dystrybucję produktów do stałych odbiorców.

Ogrody nie zostały jedynie powołane do uprawy ekologicznych warzyw. Także, a może przede wszystkim istotne jest wsparcie pedagogiczne i włączenie społeczne osób oddalonych od rynku pracy.

W ogrodzie może być zatrudniona każda osoba spełniająca warunki, a więc doświadczająca trudności socjalnych, osobistych czy zawodowych (korzystająca z pomocy społecznej, bez dochodów, bezdomna, długotrwale bezrobotna). Jest ona zatrudniona w oparciu

o tzw. Ujednoczoną Umowę Integracji, która na mocy podpisanej z Państwem francuskim konwencji daje prawo do subwencji. Umowa taka opiera się na porozumieniu między pracodawcą, pracownikiem a francuskim Urzędem Pracy. Pracodawca korzysta z dofinansowania i zwolnienia z konieczności opłacania składek na fundusz

społeczny, a pracownicy otrzymują wynagrodzenie. Zawierana jest z nimi umowa na czas określony, na okres co najmniej sześciu miesięcy. Dostają oni także świadectwa kompetencji. Co roku 4000 osób wykluczonych, zarówno kobiet jak i mężczyzn, wchodzi w szeregi ogrodów Cocagne. Uczestniczą oni w warsztatach reintegracji, które polegają na łatwej do nauczenia się uprawie ziemi, a także rozwijaniu kompetencji, które mogą się przydać w innych sektorach: budownictwie, restauracjach, dystrybucji (logistyce) etc. Każdemu pracownikowi, zwanemu „Ogrodnikiem”, jest zapewnione wsparcie społeczno-zawodowe. Czas pracy Ogrodnika zależy od konkretnego Ogrodu, ale najczęściej waha się w przedziale od 24 do 30 godzin tygodniowo. Ogrody Cocagne to jedynie miejsca pracy. Ogrodnicy docierają do nich ze swoich domów we własnym zakresie.

PRACA, KTÓRA SPRAWIA RADOŚĆ

Ogrody sprawiają, że osoby wykluczone społecznie odzyskują pewność siebie. Świadczą o tym niektóre opinie pracowników: „Praca na roli, to całe życie. Wszystko co tu robimy, sprawia, że żyjemy”; „Wcześniej nie umiałam nawiązywać kontaktów z ludźmi. Tutaj przeżyłam prawdziwą szkołę komunikacji”; „Gdyby ktoś mi kiedyś powiedział kim się stanę, nie uwierzyłabym”.

W Jardins de Cocagne uprawiane są ekologiczne warzywa i owoce. Sprzedawane są one w postaci koszyków konsumentom będącym jednocześnie członkami stowarzyszenia. Ekologiczne produkty są dostarczane do klientów tzw. „szybką ścieżką”. Można je odebrać w jednym ze 101 ogrodów lub w specjalnie wyznaczonych punktach znajdujących się blisko domów. Jest ich ponad 400. Dostępne są różne wymiary koszyków, a ich cena jest obliczana na podstawie sezonowych fluktuacji lokalnego rynku rolnictwa ekologicznego. Zazwyczaj waha się w przedziale od kilku do kilkunastu euro, w zależności od wielkości koszyka. Ponadto prowadzone są 2 restauracje oferujące organiczne dania ze świeżych produktów prosto z pola przyrządzanych przez zatrudnione tam osoby. W niedalekiej przyszłości ruszy firma cateringowa, dzięki której powstaną dodatkowe miejsca pracy. W ogrodach podejmowane są także inne inicjatywy jak np. Fleurs de Cocagne (ogrody z kwiatami ekologicznymi), Table de Cocagne (restauracje bio oferujące dania z warzyw uprawianych w gospodarstwie) czy Planète Sésame (catering i dania na wynos z produktów wytwarzanych na miejscu). Dzięki zakupom w ogrodach Cocagne, propaguje się ideę tzw. „ekonomii bliskości” (zakupy blisko domu i u lokalnych producentów). Członkowie stowarzyszenia

wspierają konsumpcję lokalną, zdrową i solidarną.

Ogrody Cocagne nawiązują partnerstwa z podmiotami prywatnymi i publicznymi: firmami, ministerstwami, instytucjami lokalnymi i regionalnymi, kasami oszczędności etc. W ramach partnerstw zwanych „Klubami przedsiębiorców”, firmy (niekoniecznie duże) wspierają ogrody w zakresie: włączenia społeczno-zawodowego Ogrodników, ekspertyz finansowych i technicznych, promocji działań przed nowymi przedsiębiorstwami, transferem wiedzy i kompetencji. Dzięki podjętej współpracy firma może liczyć na dostawę produktów Cocagne prosto do jej siedziby. Ogrodnicy mogą także odbyć staż w przedsiębiorstwie.

PODSUMOWUJĄC

Sieć Reseau Cocagne to obecnie:

- 101 ogrodów i 6 w fazie tworzenia;

- 4000 pracowników powracających na rynek pracy podjęło zatrudnienie przez 2 lata;
- 1 na 2 pracowników po opuszczeniu ogrodów znalazł stałą pracę;
- 580 ha upraw;
- 190 konsumentów tygodniowo w jednym ogrodzie (19 900 rodzin w całej Francji);
- 25000 koszyków produktów sprzedawanych co tydzień.

Mapa ogrodów rozsianych po całej Francji znajduje się na stronie internetowej <http://www.reseaucocagne.asso.fr/ou-sont-les-jardins-de-cocagne/>

Informacje wykorzystane w artykule pochodzą z następujących źródeł:

1. <http://www.reseaucocagne.asso.fr/>
2. M. Chmielewski, M. Daab, A. Miśkowiec, E. Rogalska, M. Sochacka,

5 OSÓB, 5 TEMPERAMENTÓW, MNÓSTWO POMYSŁÓW, DZIESIĄTKI PRZEDSIĘWZIĘĆ

Czy można zajmować się wieloma rzeczami i działaniami równocześnie? Czy można funkcjonować w takiej różnorodności zachowując zgodność celów i efektów realizacji? Z pewnością tak, ale w przedsiębiorstwach o innowacyjnym charakterze. A czy jest to możliwe w spółdzielni socjalnej?

Dla sporej grupy osób działalność spółdzielni socjalnych kojarzy się wyłącznie z usługami gastronomicznymi lub porządkowymi, jako typowymi dla grup defaworyzowanych i zupełnie nie wyobrażają sobie takiego podmiotu jako firmy podejmującej innowacje realizacyjne zarówno w sposobie, jak i w

zakresie działalności. Tymczasem istnieje wiele podmiotów ekonomii społecznej (już sama forma działalności uchodzić powinna za innowacyjną), które realizują przedsięwzięcia oparte na nowatorskich zasadach lub sięgają po absolutnie nowe tematy i tendencje. Mogą one być dobrym przykładem

Rozwój rolnictwa społecznego w Europie na przykładzie gospodarstw opiekuńczych w wybranych krajach europejskich. Przykłady z Belgii (Flandria), Francji, Holandii, Niemiec, Norwegii, Wielkiej Brytanii i Włoch. Raport przygotowany przez PCG Polska Sp. z o.o. na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, listopad 2017,

3. Atlas dobrych praktyk inkluzji społecznej i zawodowej finans etyczne na rzecz aktywnej Europy, Warszawa 2011

4. www.gospodarstwa-opiekuncze.pl

Maria Kucińska

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

dla innych, zainteresowanych zawiązaniem i efektywnym rozwojem podobnych podmiotów.

Doskonałym sposobem na zdobycie informacji, poznania barier i pułapek pojawiających się w różnych obszarach działalności spółdzielczych form gospodarowania są wizyty studyjne, które pomagają zweryfikować własne wyobrażenia i pomysły w oparciu o różnorodne doświadczenia.

Wiele organizacji przygotowujących grupy inicjatywne do założenia podmiotów ekonomii społecznej dostrzega potrzebę takich wizyt i szuka spółdzielni działających w różnych obszarach. Toteż wspomniana na wstępie różnorodność jest powodem zamawiania spotkań instruktażowo-prezentacyjnych w naszej spółdzielni, a dodatkowym atutem tych wizyt jest możliwość odkrycia śladów spółdzielczości podczas niebanalnego zwiedzania Krakowa.

Warto zatem przedstawić działalność tej, w pewnym sensie, wyjątkowej spółdzielni. Spółdzielnia Socjalna KAMPU powstała w 2014 roku. Spółdzielnia swoją siedzibę ma w Krakowie, ale zasięgiem działania obejmuje obszar całego kraju.

Podstawowym działem Spółdzielni jest AKADEMIA ŻAKOWSKA, która zajmuje się prowadzeniem terenowych zajęć poznawczych i gier miejskich zaliczanych do form turystyki kulturowej czy turystyki edukacyjnej – przede wszystkim dla wycieczkowych grup zorganizowanych (w tym dla grup integracyjnych lub osób niepełnosprawnych). W tej kategorii działań spółdzielnia zajmuje się także organizacją spektakli

i związanych z nimi warsztatów rozwijających kreatywność.

Spółdzielnia prowadzi szkolenia i konsultacje dla animatorów zajęć edukacyjnych i animatorów czasu wolnego, imprezy rodzinno-towarzystwie (m.in. terenowe zabawy urodzinowe, turystyczne gry poszukiwawcze), zajęcia pozaszkolne i opiekuńcze dla dzieci i młodzieży (np. półkolonie, obozy, plenery).

Kolejnym obszarem działania spółdzielni jest wydawnictwo zajmujące się produkcją muzyczną i drukiem materiałów dydaktycznych do prowadzonych zajęć, a także odrębnych pozycji książkowych. Wydawnictwo oferuje też usługi infobrokerskie (wyszukiwanie, selekcjonowanie i udostępnianie informacji).

Spółdzielnia rozwija dział rękodzieła artystycznego i artystycznych wyrobów użytkowych (ręcznie malowane torby na zakupy, formy do odlewów itp.) a także dział muzyczny, który oferuje autorskie nagrania na różnych nośnikach.

Przy okazji realizowanych wizyt studyjnych zwracana jest szczególna uwaga na to, co najistotniejsze w innowacjach – jakiś pomysł na swoje zaangażowanie

w rzeczywistość gospodarczą, a także na konieczność zmierzenia się z trudnościami. Najczęściej odnosi się to do posiadanej wiedzy ekonomiczno-prawnej, niejednokrotnie bardzo powierzchownej i opartej na obiegowych opiniach, a nie na znajomości faktów czy konkretnych przepisów.

Przełamanie takich właśnie ugruntowanych postaw i przeświadczeń może zaowocować autonomią w działalności spółdzielni, chociaż warto pamiętać, że podejmowane inicjatywy czy decyzje ekonomiczne powinny być skorelowane z miejscową rzeczywistością społeczną. Toteż Spółdzielnia KAMPU współpracuje z wieloma instytucjami, podmiotami i organizacjami: m.in. z Urzędem Miasta Krakowa, Urzędem Miasta Nowego Sącza, Gminą Liszki; Zamkiem Królewskim na Wawelu, Muzeum UJ Collegium Maius, Wyższą Szkołą Zarządzania i Bankowości czy z Uniwersytetem Pedagogicznym oraz z różnymi stowarzyszeniami

Tak szerokie spektrum współpracy świadczy o poziomie realizowanych przedsięwzięć i solidności ich wykonania. Dlatego gorąco zachęcamy do nawiązania współpracy chociażby przy organizacji gier miejskich, czy innych wydarzeń kulturalno-edukacyjnych.

<http://akademiazakowska.pl/spoldzielnia-kampu,7.pl.html>

Aleksandra Rzońca
Zastępca Prezesa

Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

O KOLEJNYCH DOTACJACH DLA PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO I MAŁOPOLSKICH REKOMENDACJACH DO ICH PROWADZENIA

Celem działalności placówki wsparcia dziennego jest przede wszystkim wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, wyrównywanie zdiagnozowanych deficytów oraz oddziaływanie na środowisko młodego człowieka, w szczególności zagrożone wykluczeniem społecznym.

PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach 9. Osi Priorytetowej „Region Spójny Społecznie” Samorząd Województwa Małopolskiego przewidział dotacje na tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. W trosce o przyszłych wnioskodawców i jakość realizowanych działań Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie we współpracy z kadrami małopolskich PWD i podmiotów je prowadzących opracował autorski model funkcjonowania takich miejsc.

Samorząd Województwa Małopolskiego na rozwój sieci placówek i wzbogacenie ich oferty przeznaczył blisko 200 mln złotych ze środków unijnych. Podstawowe informacje regulujące tą pomoc zapisano w dokumencie „Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020” - Działanie 9.2 USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE, Poddziałanie 9.2.1, typ działania C: Wsparcie dla tworzenia i/lub działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Natomiast wytycznych szczegółowych należy szukać w dokumentacji konkursowej, która publikowana jest każdorazowo wraz z ogłaszaniem konkursu.

JUŻ NIEDŁUGO KOLEJNY KONKURS

Udzielanie dotacji podmiotom prowadzącym placówki wsparcia dziennego w Małopolsce lub zainteresowanym ich utworzeniem zaplanowano w trzech turach - konkursach: w 2017, 2018 i 2019 roku. Pierwszy konkurs za nami. Złożono w nim 75 aplikacji, 50 z nich wybrano do dofinansowania.

Przed nami kolejne dwa etapy konkursowe. Najbliższy konkurs, według opublikowanego harmonogramu, ma zostać ogłoszony niebawem - w sierpniu bieżącego roku.

Informacji o konkursach należy szukać na stronie www.rpo.malopolska.pl w zakładce „zobacz ogłoszenia i wyniki naborów”.

Zalecane jest, aby projekty z tego zakresu były zgodne ze standardem będącym załącznikiem do regulaminu konkursu - „Rekomendacje do prowadzenia placówek wsparcia dziennego na terenie Małopolski”.

REKOMENDACJE DO PROWADZENIA PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO NA TERENIE MAŁOPOLSKI - WSKAZÓWKI DLA BENEFICJENTÓW

W sytuacji skąpych regulacji prawnych normujących działalność placówek wsparcia dziennego, różnych standardów działania takich instytucji podjęto wyzwanie przygotowania opracowania, które by ułatwiło przyszłym beneficjentom stworzenie aplikacji zgodnej z kierunkami polityki społecznej samorządu województwa. Celem małopolskich „Rekomendacji” jest systematyka i zobrazowanie możliwej działalności placówek, swego rodzaju formalizowanie istniejących dobrych praktyk, wytyczenie nowych kierunków działania i zainspirowanie do tworzenia niestandardowych rozwiązań. Wszystko to po to, aby oferta małopolskich placówek odpowiadała indywidualnym potrzebom dzieci i rodzin, których w szczególności dotyczą poniższe problemy:

- deficyty emocjonalne i miłości w rodzinie
- niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży lub zagrożenie niedostosowaniem
- sprawianie problemów wychowawczych
- brak wzorców i systemu wartości w rodzinie

- bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo - wychowawczych
- niski status ekonomiczno-społeczny rodziny
- problemy socjalne i materialne rodziny
- inne problemy w rodzinie (w tym np. alkoholizm, przemoc)
- deficyty edukacyjne dzieci
- specjalne potrzeby edukacyjne i społeczne dzieci
- inne deficyty dzieci i młodzieży, także głębokie wynikające np. z choroby, niepełnosprawności czy uzależnień
- zamieszkiwanie na obszarze zdegradowanym.

„Rekomendacje” charakteryzują także odbiorców wsparcia, rekomendują kluczowe działania oraz sposób ich realizacji, definiują kadrę oraz jej kwalifikacje. Można powiedzieć, że zawartość „Rekomendacji” jest rozwinięciem kluczowych zasad w nich sformułowanych, wśród których znalazły się:

1. maksymalizacja indywidualizacji wsparcia
2. cykliczna ocena (ewaluacja) postępów w realizacji indywidualnych planów wsparcia i oparte o nią odpowiednie modyfikacje planu
3. interdyscyplinarność działania - wielofunkcyjna lokalna współpraca specjalistów i instytucji
4. usługi zorientowane na rodzinę - stała praca z rodzinami (opiekunami) dzieci i młodzieży
5. obowiązkowe, systematyczne uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach placówki (nie dotyczy placówek prowadzonych w formie pracy podwórkowej)
6. obowiązkowość, systematyczność uczestnictwa wychowanków w zajęciach placówki wsparcia dziennego winna być respektowana z poszanowaniem zapisu

art. 23 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podmiotowość dziecka i zachowanie jego prawa do sprawczości w zakresie uczestnictwa w zajęciach powinna być wspierana przez narzędzia placówki mobilizujące do systematyczności. Może być to ujęte zapisami w regulaminie organizacyjnym placówki bądź opracowanym systemie motywacyjnym (wspólnie z wychowankami). Powyższe ma szczególne uzasadnienie w sytuacji braku należytej frekwencji, która może świadczyć o nieskutecznych metodach pracy i zwiększać ryzyko małej efektywności podejmowanych działań

7. współtworzenie placówki przez jej uczestników (współplanowanie, współrealizacja, współodpowiedzialność)

8. prymat aktywnych form wsparcia nad pasywnymi (np. praca poprzez projekty)

9. tworzenie oferty dla starszej młodzieży oraz uruchamianie działań w formie pracy podwórkowej

10. rozwijanie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży

11. empowerment potencjałów dzieci i młodzieży

12. nowe technologie i internet jako miejsce kreacji młodych (umiejętne wykorzystanie internetu i mediów społecznościowych do edukacji kreatywnej)

13. działanie poprzez projekty - kreowanie rzeczywistości poprzez samoświadczanie i pasję (w szczególności z udziałem starszych uczestników placówek)

14. organizowanie doświadczeń w nowych sytuacjach społecznych, szczególnie rozbudzających aspiracje

15. wyrównywanie deficytów rozwojowych dzieci

16. działanie oparte o model przywództwa (lider)

17. odejście od schematów hierarchicznych (szkolnych)

18. organizowanie i korzystanie z wolontariatu, w tym wolontariatu seniorów (wzorcy).

ZAPOZNAJ SIĘ Z REKOMENDACJAMI

W każdym czasie (niezależnie od momentów publikowania regulaminu konkursów) można zapoznać się z pełną wersją „Rekomendacji do prowadzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Małopolski” także na stronie internetowej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie: www.rops.krakow.pl - zakładka „STRATEGIE I PROGRAMY” podzakładka „Dokumenty Wykonawcze Do Programu Strategicznego Włączenie Społeczne” (górne menu).

Zapraszamy!

Małgorzata Szlązak

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

TARNÓW URUCHAMIA NOWE PLACÓWKI DLA DZIECI ZE ŚRODKÓW REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Wywiadu udzieliła Pani Dorota Krakowska - Zastępca Prezydenta Tarnowa ds. polityki społecznej

Samorząd Województwa Małopolskiego przeznaczył w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 prawie 200 mln zł na tworzenie lub rozwój działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Z tego dofinansowania korzysta także Gmina Miasta Tarnów w ramach projektu „Nowa kamienica - aktywna dzielnica”. Co planujecie Państwo zrobić w ramach projektu? Jak skorzystają na nim najmłodsi Tarnowianie i ich rodziny?

Dorota Krakowska: Realizacja projektu „Nowa kamienica - aktywna dzielnica” ma na celu poprawę jakości funkcjonowania dzieci w miejscu zamieszkania, zwiększenie zakresu wsparcia poprzez wprowadzenie alternatywnych form

spędzania czasu wolnego oraz integrację społeczną.

Projekt skierowany jest do dzieci i młodzieży do 18 roku życia oraz ich rodzin, zamieszkujących teren przy ul. Spytki z Melsztyna w Tarnowie oraz terenów przyległych. Projekt swoim działaniem obejmować będzie dzieci i młodzież oraz ich rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym w związku z zamieszkiwaniem obszaru zdegradowanego.

W ramach działalności projektu planuje się prowadzenie zajęć edukacyjno-profilaktycznych, muzyczno-plastycznych, sportowych oraz zajęć z animatorem czasu wolnego.

Podczas pobytu w PWD uczestnicy będą mieli zapewnioną opiekę oraz pomoc w nauce, zorganizowane zostaną kursy obsługi komputera oraz spotkania kulturalno-rekreacyjne w postaci wycieczek, wyjść do kina, teatru czy na łyżwy lub basen. Rodzice dzieci

uczęszczających do PWD objęci zostaną wsparciem psychologa w ramach grupy wsparcia, gdzie podczas spotkań zdobywać będą kompetencje rodzicielskie oraz pomoc w pełnieniu prawidłowych ról rodzicielskich. Dodatkowo cyklicznie będą odbywać się spotkania z różnymi specjalistami z zakresu pracy z dzieckiem oraz budowania prawidłowych relacji i postaw rodzic-dziecko.

Jak działania zaplanowane w projekcie wpisują się w regionalny model „Rekomendacje do prowadzenia placówek wsparcia dziennego na terenie Małopolski” opracowany przez ROPS w Krakowie, rekomendowany wszystkim realizatorom projektów z tego zakresu, dofinansowanych ze środków europejskich pozostających do dyspozycji Marszałka Województwa Małopolskiego?

Działania zaplanowane w ramach projektu „Nowa kamienica - aktywna dzielnica” zostały opracowane na podstawie regionalnego modelu „Rekomendacje do prowadzenia placówek wsparcia dziennego na terenie Małopolski”. Zaplanowana w ramach projektu działalność placówki wsparcia dziennego pn. „Akademia aktywności” skierowana będzie do dzieci i młodzieży do 18 roku życia oraz ich rodzin, realizowana będzie w formie łączonej: opiekuńczej i podwórkowej w celu zwiększenia możliwości udzielanego wsparcia. Ponadto

przy planowaniu poszczególnych zadań placówki wzięto pod uwagę rozwijanie takich kompetencji kluczowych jak umiejętność uczenia się, kompetencje społeczne i obywatelskie, kompetencje informatyczne oraz świadomość i ekspresja kulturalna. Podczas opracowywania projektu uwzględniono również modele działania placówki wsparcia dziennego zawarte w Rekomendacjach i planuje się równoległą pracę z dzieckiem oraz rodziną, co zapewni kompleksową pomoc i wsparcie w szerokim zakresie funkcjonowania całej rodziny, a także współpracę z innymi instytucjami, które działają w obszarze rodzin biorących udział w projekcie.

Lokal, w którym mieścić się będzie placówka „Akademia aktywności” dostosowany będzie do wymagań lokalowych i sanitarnych, zawartych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 października 2015 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona placówka wsparcia dziennego. Kadra zatrudniona w placówce wsparcia dziennego posiadać będzie odpowiednie kwalifikacje, a jej umiejętności będą podnoszone w miarę potrzeb oraz możliwości szkoleniowych.

Jakie problemy są dominujące u rodzin, które planujecie Państwo objąć wsparciem w projekcie?

W planowanym działaniu „Nowa kamienica - aktywna dzielnica” głównymi problemami rodzin, które zostaną objęte wsparciem są: niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży lub zagrożenie niedostosowaniem, bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niski status ekonomiczno-społeczny rodziny, problemy socjalne i materialne rodziny, inne problemy w rodzinie (w tym alkoholizm, przemoc), deficyty edukacyjne dzieci, zamieszkiwanie na obszarze zdegradowanym.

Podjęte działania pozwolą rodzinom zagrożonym wykluczeniem i izolacją z terenów podlegających rewitalizacji podjąć aktywność społeczną i zawodową. Osoby do tej pory marginalizowane, a teraz włączone w proces rewitalizacji (tj. pracujące przy odnowie i adaptacji terenu przylegającego bezpośrednio do ich domostw, będą chętniej dbały o otaczający je teren i przestrzegały norm i zasad społecznych). Rewitalizacja stworzy dla nich również perspektywę na dalsze współfunkcjonowanie z pozostałymi mieszkańcami Tarnowa, ale przede wszystkim wskaże

im model funkcjonowania w społeczeństwie wymagający od nich początkowo więcej zaangażowania, ale też przynoszący im nie tylko wymierną korzyść finansową, ale także edukacyjną i społeczną dającą powszechną akceptację oraz szacunek społeczny. Wraz z ugruntowaniem w tych osobach godności osobistej i pozycji społecznej - nie na panującej w „enklawach”, w których

żyją hierarchii, tylko - na satysfakcji przynoszącej im nowe cele życiowe. Mieszkańcy samodzielnie na terenie między blokami a terenem kolejowym zaaranżowali miejsca do spędzania czasu wolnego. Jest tam piaskownica do zabawy dla dzieci oraz kilka ławek do spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych. Dzięki uporządkowaniu terenu zielonego, dodaniu elementów małej architektury i placu zabaw stanie się ono miejscem integracji sąsiedzkiej. Z kolei wśród mieszkańców sąsiadujących z rewitalizowanym terenem poprzez zaplanowane i przeprowadzone działania będzie następowała stopniowa integracja z mieszkańcami.

Na terenie miasta Tarnowa na koniec 2016 r. według danych sprawozdania „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa

małopolskiego” funkcjonowały 4 PWD. Jak oceniają Państwo obecne potrzeby w tym zakresie? Czy funkcjonujące placówki i realizowany projekt zaspokajają istniejące potrzeby?

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także w ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa, Gmina Miasta Tarnowa wspiera finansowo 4 placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej prowadzone przez organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Siemacha, Fundację Partnerstwo Dla Przyszłości, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej, Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA.

Wszystkie te placówki działają zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma

być prowadzona placówka wsparcia dziennego.

Placówki działają od poniedziałku do piątku przez co najmniej 4 godziny dziennie, przez cały rok w dni robocze (w tym również w wakacje i ferie).

Oferta placówek skierowana jest przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi wynikającymi z zaniedbań środowiskowych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z zaburzeniami komunikacji językowej, zaburzeniami zachowania.

W placówce dokonywana jest ocena sytuacji każdego dziecka oraz zapewnia się dzieciom zgodnie z potrzebą m.in. pomoc w nauce, organizację wolnego czasu, rozwój zainteresowań, zajęcia sportowe, zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, profilaktyczne. Dzieci w trakcie pobytu w placówce otrzymują również posiłek. Prowadzona jest praca z rodziną dziecka.

W 2017 r. łącznie z działalności placówek skorzystało 328 dzieci.

Ponadto na terenie miasta Tarnowa w ramach otrzymanych środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020 uruchomione zostaną 2 placówki prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz Kongregację Oratorium św. Filipa Neri w Tarnowie.

Istniejące i tworzące się placówki wsparcia dziennego są odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby wsparcia dzieci w wieku szkolnym z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rozmawiała Małgorzata Szlązak
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

WSPÓŁCZESNE PODWÓRKA, CZYLI O PLACÓWKACH WSPARCIA DZIENNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY PROWADZONYCH PRZEZ STOWARZYSZENIE SIEMACHA

Wywiadu udzieliła Pani Anna Litwora Wiceprezydent Zarządu Stowarzyszenia SIEMACHA

Stowarzyszenie SIEMACHA może pochwalić się już 25-letnim doświadczeniem w realizacji działań z obszaru wychowania dzieci i młodzieży w Małopolsce. Jednym z nich jest prowadzenie sieci placówek wsparcia dziennego SIEMACHA Spot. Co oznacza ta nazwa, czy kryje się pod nią istota działalności tych placówek?

Anna Litwora: Dokładnie 2 października 2018 roku minie 25 lat od otwarcia pierwszej placówki SIEMACHA w Krakowie. Dlatego w gronie wychowanków, wychowawców oraz przyjaciół i partnerów SIEMACHY będziemy świętować sukcesy wszystkich, którzy przez te lata wychowywali się w naszych

działalność, a do dzisiaj prowadzimy kilka placówek. Placówki wsparcia dziennego, od których zaczęliśmy w Krakowie, symbolicznie nazywamy „współczesnymi podwórkami”, na których ważne jest wychowanie rówieśnicze. Młodzi ludzie najczęściej i najchętniej uczą się od siebie. W relacjach z kolegami zdobywają najważniejsze umiejętności społeczne, chcą uczestniczyć, mieć wpływ. Trzeba to dostrzec, odkryć na nowo. A jeśli na początku jest inaczej, należy im pomóc poszukać przyczyn. Budowanie twórczej, rozwojowej społeczności nie może się odbyć bez dorosłych, którzy pełnią w niej rolę moderatorów. Nie bez przyczyny, wymykając się skomplikowanemu oficjalnemu nazewnictwu, nazwailiśmy je SIEMACHA Spot. Pierwsza część nawiązuje do naszych korzeni - patrona ks. Kazimierza Siemaszko, którego takim pseudonimem nazywali jego wychowankowie. Współczesna SIEMACHA ma bowiem swój XIX wieczny pierwowzór, którego ówczesnym liderem i twórcą był właśnie krakowski misjonarz. Spot to nie tylko punkt na mapie mówiący o lokalizacji. To skojarzenie z tym, co stanowi wartość SIEMACHY - SPOTkanie z drugim człowiekiem, rówieśnikiem i dorosłym. To Społeczność oparta na trwałych relacjach, czytelnym zasadach i twórczym podejściu do życia. Oczywiście ważnym narzędziem do realizacji tych celów jest przygotowana, przemyślana strategia działania, ciekawa oferta zajęć, ze starannością i troską przygotowane i wyposażone pracownie.

Budując ofertę wsparcia, musieli Państwo dopasować ją do potrzeb młodego człowieka. Jak na przestrzeni lat kształtowały się

potrzeby podopiecznych placówek wsparcia dziennego. Jakie zmiany zaszły w tym zakresie?

W ciągu 25 lat zmienił się przede wszystkim świat wokół nas. Pojawiły się nowe technologie, podniósł się poziom życia, słowo „bieda” nabrało innego znaczenia. Samochód nie jest już dobrem nieosiągalnym, informacja o świecie jest na wyciągnięcie ręki dzięki internetowi. Niemal każdy ma telefon komórkowy, a często poprzez to jest częścią życia, jakie toczy się na portalach społecznościowych. Takie zmiany należało uwzględnić również w pracy placówek, w charakterze oferty, sposobie komunikacji z wychowankami. Zmienił się dostęp do wiedzy. Dzisiaj natychmiast odpowiedź można znaleźć w internecie, nie trzeba jej szukać u nauczyciela czy wychowawcy. Ważna staje się bardziej sama umiejętność uczenia się oraz umiejętności społeczne, dzięki którym młody człowiek będzie mógł w pełni korzystać z praw i możliwości rozwijającego się społeczeństwa. To umiejętności, które znacząco wpłyną na rozwój osobisty i zawodowy m.in. kreatywność i innowacyjność, krytyczne myślenie i rozwiązywanie problemów, współpraca w zespole. Stąd SIEMACHA od początku działalności pokazuje, że najważniejsze przy nabywaniu jest uczenie się przez działanie, poprzez zdobywanie doświadczeń pozwalających na sprawdzenie użyteczności zdobytej wiedzy, dające możliwość ćwiczenia umiejętności i dostarczające sytuacji, które poddane refleksji, mogą kształtować postawy. Stwarza wiele możliwości współuczestnictwa, podejmowania decyzji, dokonywania wyborów i ponoszenia ich konsekwencji, zarówno przy wykonywaniu np. dyżurów porządkowych, poprzez pracę w grupach warsztatowych, aż do dyskusji na forum społeczności o ważnych dla

placówki sprawach. Uczy sztuki dyskusyjności, kreatywnego myślenia, umiejętności wyciągania wniosków, wyrażania własnych poglądów, bez których młodzi ludzie nie będą w stanie filtrować docierających informacji. Zmieniały się sposoby, formy naszej pracy.

wać docierających informacji. Zmieniały się sposoby, formy naszej pracy.

W jaki sposób scharakteryzowałoby Państwo sylwetkę wychowanka SIEMACHA Spot? Jakie są główne powody korzystania przez młodego człowieka z Państwa oferty?

Rówieśnicy, chęć odnalezienia przyjaciół, chęć bycia lubianym i bycia częścią większej całości stanowią ważny argument uczestnictwa młodych ludzi w życiu placówek SIEMACHA Spot. Oczywiście często powodem na początku drogi, jaki wskazują kandydaci do placówek, jest np. nauka gry na gitarze, zajęcia sportowe czy nadrobienie zaległości w szkole. Ale szybko relacje z rówieśnikami stają się priorytetowe. Mimo tego, że mamy dzisiaj do czynienia z pokoleniem, które przy pierwszym poznaniu wydaje się cechować mniejszą chęcią zaangażowania, brakiem sprecyzowanych zainteresowań, deficytem uwagi, cierpliwości,

oczekiwaniem natychmiastowych rezultatów to potrzeba afiliacji okazuje się niezmiernie bardzo ważna. Nie mniej ważne okazują się umiejętności, które dają większą szansę w życiu zawo-

wym i osobistym m.in. umiejętność nawiązywania i utrzymywania relacji, otwartej komunikacji, współpracy.

Jak liczna grupa podopiecznych skorzystała już z oferowanego przez SIEMACHĘ wsparcia? Jaki rodzaj wsparcia cieszył się wśród nich największym zainteresowaniem, a efekty jakiego rodzaju były dla Państwa źródłem szczególnej satysfakcji?

Nie zajmujemy się na co dzień arytmetyką dotyczącą dorosłych wychowanków, ale z całą pewnością przez 25 lat naszej działalności można liczyć ich w tysiącach. Wielką satysfakcją zawsze jest fakt, że spotykamy ich w różnych miejscach Krakowa i Małopolski jako pracowników, pracodawców, a nade wszystko ludzi, którzy satysfakcjonująco układają swoje życie osobiste i zawodowe. Wielu z nich utrzymuje z nami kontakt osobisty, odwiedzając SIEMACHĘ, uczestnicząc w zdarzeniach.

Są tacy, którzy są wychowawcami, wolontariuszami w placówkach SIEMACHY, dzieląc się z kolejnymi pokoleniami tym, czego sami doświadczyli i nauczyli się u SIEMACHY. Są wśród nich i tacy, którzy prowadząc dzisiaj własne firmy angażują się w projekty branżowe. Dużą radością jest dla nas fakt, że przyjaźnie i relacje wielu „dorosłych wychowanków” SIEMACHY po latach przetrwały. Jest to rodzaj szczególnej więzi, troski o siebie na różnych etapach życia.

Co obecnie znajduje się w ofercie SIEMACHA Spot? Kto, gdzie w Małopolsce i w jaki sposób może skorzystać z tej formy wsparcia?

Obecnie w Małopolsce Stowarzyszenie SIEMACHA prowadzi 7 placówek wsparcia dziennego w Krakowie, Tarnowie, Odporyszowie, wszystkie w formie specjalistycznej.

Trudno opisać w kilku zdaniach pełną ofertę SIEMACHA Spot, ale główne obszary działań to: grupy rozwoju osobistego i społecznego; zajęcia edukacyjne, językowe, warsztaty tematyczne; zajęcia specjalistyczne w tym logopedyczne, kompensacyjne; możliwość

pomocy psychologicznej i pedagogicznej; cała gama zajęć rozwoju zainteresowań: m.in. muzycznych, plastycznych, technicznych, komputerowych, sportowych; zajęcia ekologiczne, kulinarne i kultury stołu; dodatkowo na określonych zasadach wyjazdy, zdarzenia, projekty. Każdy młody człowiek w wieku szkolnym, który z własnej woli wyrazi chęć bycia wychowankiem jednej z placówek SIEMACHY, może codziennie osobiście otrzymać od wychowawców placówki szczegółowe informacje dotyczące oferty, zasad funkcjonowania

i sposobu zapisu. Podstawowe informacje można znaleźć również na stronie internetowej www.siemacha.org.pl. Dodatkowo można przyrzeć się życiu placówek na profilach poszczególnych placówek na Facebooku.

Samorząd Województwa Małopolskiego przeznaczył w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 prawie 200 mln zł na tworzenie lub rozwój działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Z tego dofinansowania korzysta także Stowarzyszenie

SIEMACHA. Państwa projekt, który uzyskał dofinansowanie ze środków europejskich będących w dyspozycji Marszałka Województwa Małopolskiego zakłada między innymi rozszerzenie oferty wsparcia. Proszę powiedzieć, jak chcą Państwo wzbogacić ofertę SIEMACHA Spot z wykorzystaniem pieniędzy europejskich?

Projekt w obszarze rozszerzenia oferty dotyczy szczególnie trzech placówek SIEMACHA Spot: w Tarnowie, Odporyszowie i jednej w Krakowie. Pozwolił uzupełnić zadania realizowane jako zlecone przez samorządy, oczywiście na różnych poziomach. Zależało nam na rozszerzeniu działań związanych ze wzmocnieniem umiejętności społecznych wychowanków m.in. w zakresie realizacji zadań projektowych, realizowanych w zespołach, częściowo na rzecz innych środowisk wymagających troski. W planowanych działaniach ważnym było wprowadzenie m.in. zajęć rozwijających, niezbędne dzisiaj i w życiu dorosłym, a rekomendowane przez Unię Europejską, umiejętności techniczne, matematyczne/logiczne, posługiwanie się językami obcymi. Projekt daje możliwość realizacji ich we współpracy ze specjalistami. W powstałej 4 lata temu placówce dziennego SIEMACHA Spot w Odporyszowie k. Tarnowa, która sąsiaduje z placówką całodobową oraz centrum sportowym otwartym dla społeczności lokalnej, obserwujemy znakomite efekty wychowawcze wynikające z zajęć związanych z przyrodą. Wychowankowie obu placówek angażują się w opiekę nad zwierzętami (psy, konie, pasieka pszczół), uprawę warzyw, ziół, roślin oraz warsztaty kulinarne i kultury stołu. Bardzo zależało nam aby w projekcie poszerzyć spectrum zajęć

dotyczących ekologii, przyrody, zrównoważonego sposobu życia, zajęć twórczych z naturalnych materiałów i wprowadzić choćby ich część w pozostałych placówkach. Ważną częścią projektu jest również oferta pracy z rodzinami wychowanków, wzmocniająca kompetencje wychowawcze, poprzez pracę w grupach psychoedukacyjnych prowadzonych przez specjalistów oraz organizację zdarzeń i projektów międzypokoleniowych.

Jak planowane w projekcie rozszerzenie oferty placówek SIEMACHA Spot wpisuje się w regionalny model „Rekomendacje do prowadzenia placówek wsparcia dziennego na terenie Małopolski” opracowany przez ROPS w Krakowie, w którego przygotowanie Stowarzyszenie także było zaangażowane?

Stowarzyszenie SIEMACHA w kolejnych latach działalności tworzyło i realizowało „wewnętrzne rekomendacje”, które wynikały z chęci stawiania sobie wymagań, refleksyjnego przyglądania się życiu społecznemu, poszukiwania efektywniejszych form pracy. Zawsze rozumieliśmy taki sposób działania jako warunek rozwoju i doskonalenia.

Dlatego w placówkach, kiedy jeszcze nie było takich oczekiwań, realizowaliśmy autorskie programy grup, tworzyliśmy i prowadziliśmy dokumentację wychowanków i zajęć. Poszukiwaliśmy inspiracji pracy wychowawczej przyglądając się pracy podobnych organizacji w innych krajach. Ks. Andrzej Augustyński, twórca SIEMACHY, zdobywał doświadczenie pracując jako wolontariusz w organizacjach na ulicach Nowego Jorku. Placówki SIEMACHY zawsze były otwarte do wieczora, aby dawać szansę udziału starszej młodzieży i tym, którzy zajęcia w szkole kończą późnym popołudniem. Aktywnie spędzaliśmy weekendy i czas wyjazdów wakacyjnych. Kilkanaście lat temu wraz z informatykami stworzyliśmy elektroniczny system monitorowania pracy placówek, a od 3 lat korzystamy z systemu CRM, opracowanego przez firmę Microsoft, wcześniej dostosowując go do charakteru naszej działalności. Wynika to wprost z naszego przekonania, że ideowe działanie musi wiązać się z biznesowym podejściem. Tylko analiza własnej pracy prowadzi do lepszych efektów. Zatem i działania SIEMACHY zaproponowane w projekcie dotyczące rozszerzenia oferty placówek wpisują się znakomicie w regionalny model „Rekomendacji do prowadzenia placówek wsparcia dziennego na terenie Małopolski”.

Projekt przewiduje również zwiększenie liczby miejsc w trzech Państwa placówkach. Jak oceniają Państwo potrzeby w tym zakresie? Co decyduje o atrakcyjności tego typu placówki dla młodego człowieka?

Z obserwacji życia codziennego, z rozmów w wychowankami, ale i z przeprowadzonych wielokrotnie w placówkach badań ankietowych wynika, że największą siłą budującą tożsamość

z placówką są relacje z rówieśnikami. Oczywiście można je budować trwale i satysfakcjonująco tylko wtedy, kiedy łączy nas wspólne doświadczenie, podobne przeżycia np. pierwszego wyjazdu, rozwiązania konfliktu, wysiłku wspólnej pracy, pomocy komuś kto przeżywa kłopoty, które ja mam już za sobą. Potrzeba do tego również doświadczenia satysfakcji z osiągnięcia sukcesów tj. dostania się do wymarzonej szkoły czy zagrania z zespołem muzycznym koncertu przed setkami osób. Nieustanne bezproduktywne siedzenie na sofie, nawet z rówieśnikiem, nie może w perspektywie dać prawdziwego doświadczenia współuczestnictwa, radości jakie daje tworzenie. Może trwać tylko chwilę, a potem przychodzi nuda, złość, chęć burzenia. Placówki SIEMACHY zawsze były otwarte na nowych kandydatów. Każdego dnia o postawę otwartości naszych wychowanków szczególnie się troszczymy. Dlatego lista rezerwowa kandydatów nigdy nie jest pusta. W projekcie zależało nam na zwiększeniu liczby miejsc o 15 w dwóch naszych placówkach, szczególnie w Odporyszowie k. Tarnowa, gdzie liczba chętnych przerosła nasze najśmielsze oczekiwania.

Rozmawiała Małgorzata Szlązak
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

MAŁOPOLSKA NIANIA WSPARCIEM RODZINY W POWROCIE DO AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Dzięki pomocy finansowej z budżetu Województwa Małopolskiego na terenie 23 gmin regionu realizowany jest pilotaż projektu „Małopolska Niania”. Wśród gmin, które biorą w nim udział znalazły się: Alwernia, Biecz, Bukowina Tatrzańska, Chełmec, Dąbrowa Tarnowska, Dębno, Dobczyce, Grybów, Kęty, Korzenna, Krynica-Zdrój, Krzeszowice, Łącko, Mogilany, Mszana Dolna, Nowy Targ, Oświęcim, Skawina, Stary Sącz, Świątniki Górne, Wadowice, Wielka Wieś i Wojnicz

Do tej pory wsparciem w ramach projektu zostało objętych 87 rodzin wychowujących dzieci w wieku do lat 3, które otrzymały dofinansowanie do zatrudnienia niani w wysokości 1500 zł miesięcznie (1000 zł z budżetu WM oraz 500 zł ze środków własnych gminy). Dzięki tej pomocy rodzice mogli powrócić do pracy po urlopie związanym z opieką nad dzieckiem, a jednocześnie 87 osób pozostających dotąd bez pracy, zostało zatrudnionych przez rodziny w charakterze niani.

Wśród osób pracujących jako niania, największa grupa to osoby po 50 r.ż. (45,3%), 30% niań to osoby w wieku między 31 a 50 rokiem życia, a blisko co czwarta ma mniej niż 30 lat. Rodziny w charakterze niani zatrudniają najczęściej obce osoby, jednak nierzadko są to dziadkowie lub dalsza rodzina.

W przypadku większości rodzin nianie zostały zatrudnione na okres 10 miesięcy w wymiarze 40 godzin tygodniowo.

Aby rodziny mogły ubiegać się o wsparcie w ramach projektu musiały spełnić kryteria określone przez gminy, m.in. tj.: sprawowanie opieki nad dzieckiem/dziećmi, które bezpośrednio po okresie realizacji projektu będą mogły zostać objęte wychowaniem przedszkolnym; posiadanie dziecka/dzieci z niepełnosprawnością; samotne wychowywanie dziecka/dzieci; wielodzietność; niepełnosprawność rodziców czy zatrudnienie niani będącej osobą w szczególnej sytuacji na rynku pracy - m.in. osobą bezrobotną powyżej 50 roku życia.

W blisko połowie gmin biorących udział w projekcie, nie występują żadne inne niż niania, formy opieki nad dziećmi do 3 roku życia.

Całkowita wartość projektu „Małopolska Niania” w 2017 r. wyniosła 366 340 zł, w tym 244 224,66 zł pochodzi z budżetu Województwa Małopolskiego, a 122 115,34 zł to środki z wkładu własnego gmin. Wartość projektu dodatkowo uzupełniają środki prywatne rodziców. Ponad 80% rodzin zakwalifikowanych do projektu dofinansowuje wynagrodzenie niani, średnio

w wysokości ok. 500 zł miesięcznie. Na realizację projektu w roku 2018 Samorząd Województwa Małopolskiego przeznaczył 627 000 zł. Pozostałą część środków dołożą gminy. Projekt będzie realizowany do 31 sierpnia 2018 r.

Przygotowany przez Województwo Małopolskie projekt, po raz kolejny stanowi okazję do współpracy z samorządami lokalnymi w zakresie wspierania rodziny (w latach 2014 - 2015 realizowany był projekt „Pierwszy dzwonek” mający na celu wsparcie uczniów z rodzin wielodzietnych) w celu budowania otoczenia przyjaznego rodzinie. Wsparcie rodziców chcących powrócić na rynek pracy poprzez ułatwienie im zatrudnienia niani, ma istotne znaczenie w kształtowaniu polityki na rzecz godzenia życia zawodowego z rodzinnym. Dzięki tej inicjatywie jak i innym długofalowym działaniom, rodzice - mieszkańcy Małopolski mogą planować swój rozwój zawodowy jak i realizować aspiracje związane z posiadaniem rodziny.

Projekt „Małopolska Niania” to jeden z elementów szerszej oferty przygotowanej przez samorząd województwa, w ramach której przewidziano m.in. tworzenie i rozwój żłobków, klubów dziecięcych i przedszkoli.

Sylwia Śmiech

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA

Projekt: Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

MAŁOPOLSKA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt: Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

MIS

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekty współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

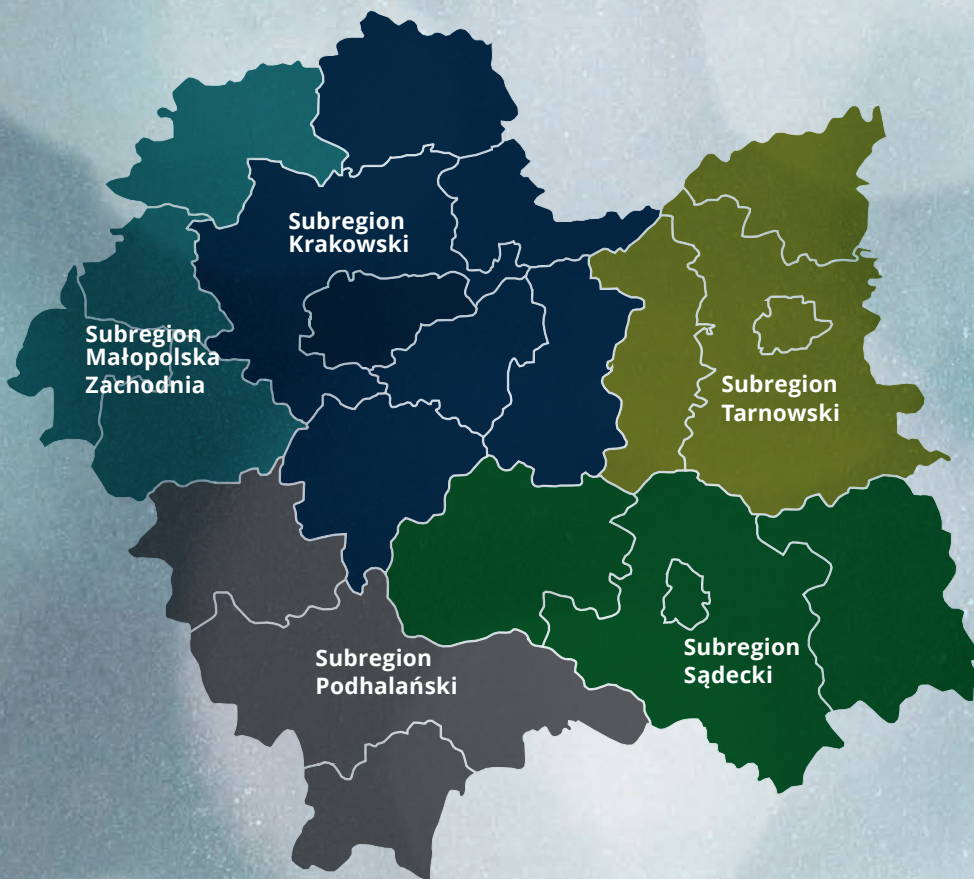
MAŁOPOLSKI SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Dla wszystkich zainteresowanych rozwojem działalności w obszarze ekonomii społecznej (osób, organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, itp.) dostępne będą m.in.:

- warsztaty i szkolenia,
- dotacje na rozpoczęcie i rozwój działalności przedsiębiorstw społecznych,
- usługi wspierające rozwój istniejących przedsiębiorstw społecznych.

Powyższe wsparcie dostępne będzie w każdym z pięciu subregionów Małopolski w Małopolskich Ośrodkach Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Wszystkie informacje dostępne będą na stronie: www.es.malopolska.pl w zakładkach dot. poszczególnych subregionów.

SUBREGION KRAKOWSKI

Obejmuje powiaty:

- miechowski
- krakowski
- m. Kraków
- proszowicki
- wielicki
- bocheński
- myślenicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
MISTIA**

ul. Floriańska 31, 31-019 Kraków
tel.: 12 633 51 54

SUBREGION MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Obejmuje powiaty:

- olkuski
- chrzanowski
- oświęcimski
- wadowicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Spółdzielnia Socjalna Opoka**

Olkusz, ul. Floriańska 2
tel.: 32 307 02 67

**Punkt Coworkingu Społecznego
Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.**

Chrzanów, ul. Grunwaldzka 5
tel.: 32 62 30 635

SUBREGION PODHALAŃSKI

Obejmuje powiaty:

- suski
- nowotarski
- tatrzański

PUNKT INFORMACYJNY:

Fundacja Rozwoju Regionu Rabka

ul. Orkana 16 b
34-700 Rabka-Zdrój
tel.: 18 26 77 739 w. 32

SUBREGION TARNOWSKI

Obejmuje powiaty:

- dąbrowski
- m. Tarnów
- tarnowski
- brzeski

PUNKT INFORMACYJNY:

Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego

ul. Św. Anny 5, II Piętro
33-100 Tarnów
tel.: 14 307 01 31

SUBREGION SĄDECKI

Obejmuje powiaty:

- gorlicki
- nowosądecki
- m. Nowy Sącz
- limanowski

PUNKT INFORMACYJNY:

**Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych
i Oświatowych „Cumulus”**

ul. Nawojowska 4
33-300 Nowy Sącz
tel.: 781 651 201